

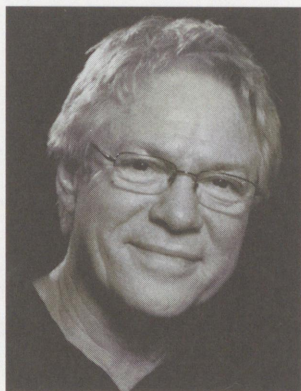

**BERNARDA
ALBAS HUS**

av Federico García Lorca

KJÆRE PUBLIKUM

Bare to måneder etter at Federico García Lorca hadde skrevet *Bernarda Albas hus* ble den spanske dikteren myrdet av Francos menn i nærheten av barndomshjemmet ved Granada i Andalucía. En 38 år gammel dramatiker som skrev skuespill om undertrykkelse og opprør som folk kunne kjenne seg igjen i, var farligere for fascistene enn de regjeringsstøttede brigadene som sloss mot kuppemakerne.

Mordet på Lorca var lenge omgitt av vidløftige spekulasjoner. Hvorfor drepe en populær dikter? Falt han for tilfeldige røvere? Trodde lokale falangister at han var en annen? Ble han drept fordi han var homofil? Eller lå det politiske motiver bak?

I ettertid vet vi at den folkekjære lyrikeren og dramatiker ble skutt av fascistorganisasjonen Escuadra Negra 19. august 1936 på grunn av sin støtte til Den andre republikken (1931-36). Da hadde høyrepressen kjørt en ekstrem hetskampanje mot ham på grunn av hans legning. Men for det spanske folket forble Federico García Lorca et samlende symbol i en vanskelig tid. Henrettelsen av dikteren slo derfor helt kontra for fascistene. I døden ble han enda farligere for *El caudillo*, føreren, som først forsøkte å vri Lorcas martyrstatus til

egen vinning. Da det ikke gikk, prøvde Franco-Spania å usynliggjøre ham.

Som ung student tok Federico García Lorca del i et avantgarde-miljø i Madrid. Hans venner herfra skulle siden bli toneangivende innen sine felt; billedkunstnerne Pablo Picasso og Salvador Dalí, filmskaperen Luis Buñuel og poeten Pablo Neruda. Mens Dalí kom til å nærme seg Franco, forble Lorca en opprører mot sin egen overklassebakgrunn og brukte sin penn til å beskrive undertrykkelsens mekanismer - enten den hadde politiske, seksuelle eller religiøse overtoner. Det er sagt om Lorca at han er den mannlige dramatiker ved siden av Ibsen som med størst innlevelse og troverdighet har klart å skildre kvinnesinn og kvinners vilkår og livssituasjon.

Bernarda Albas hus er det mange rom. Det er et forargelsens hus, styrt av livsfarlig religiøs fanatisme som stadig er en skremmende del av vår daglige virkelighet av overgrep begått i Guds navn. Det er et dramatisk verk om sosiale konvensjoner og undertrykkelse. Og det er befolket med mange sterke kvinner. Det er også Oslo Nye Teaters avskjed med en av våre kjæreste skuespillerinner, Bente Børsum.

La deg engasjere i byens eget teater!

Svein Sturla Hungnes
teatersjef

Nasjonalbiblioteket
• Denntbiblioteket

BERNARDA ALBA I VÅR TID

Bernarda Albas hus er fremdeles like aktuelt som på Federico García Lorcas tid, ikke minst nå som kvinneundertrykkelse er et heftig tema i norsk media. Og Bernarda Albas hus kan uten videre plasseres i vår tids sammenheng. Den katolske enken kan gjerne spilles som muslimsk enke med hijab og strenge tilbedelsesregler om kyskheter og renhet. For når en konservativ moral kommer inn i et hus, kommer dobbeltmoralen og stivnede følelser med, og sprer en kjærlighetsløs atmosfære.

Til tross for at Lorca ble drept av fascister, ikke katolske fanatikere, har fascisme og fanatisme et felles kvinnefiendtlig grunnlag. Høyre-ekstremister og religiøse fundamentalister segregerer kvinnen fra samfunnets offentlighet, og tvinger henne til å spille den «naturlige» biologiske rollen som husmor og fødselsobjekt. Kvinnens rike er hjemmet. Der kan hun utøve sin tro og sine kompleksser på de hun har makt over - hennes familie.

«Morsdagen» ble feiret første gang av nazistene. De reklamerte for dagen med en plakater: En tegning av en pike som leker med en dukke, ved siden av en mor som bøyer seg for å gi bryst til sitt spedbarn. Tegningen er illustrert med en tekst som lyder slik: «I dag er det din dukke, i morgen er det din misjon.» Le Pen sier «Morens oppgave er å føde og oppdra barn hjemme istedenfor å invadere arbeidslivet.» Historisk har pavestolen ikke ønsket at kvinner skal ha oppgaver utenom husarbeid og barnefødsler. Og dette er det samme som islamistene som sier: «Kvinnen er ikke moden av natur.» Khomeinis råd til regjeringsembetet: «Lær jentene husarbeid, oppdragelse av barn, og spar dem for matematikk, juss og naturvitenskap.»

Fellesnevneren her er kvinnefobi: Høyreekstremister betrakter kvinnen som konkurrent til mannen. Islamistene betrakter henne som syndig vesen eller som «aure.» (Aure på arabisk betyr nakenhet, men også kjønnsorgan.)

Semittiske religioner - jødedommen, kristendommen og islam - har skapt en patriarkalsk sosial struktur som segregerer kvinnen og som i århundrer har utøvd forestillinger som sementerer hennes underdanighet. Strukturen er basert på hellige tekster som representerer «Sannheten». Kvinnen i religionene er årsaken til synden på grunn av Eva som forførte Adam til å spise fra treet i Edens hage. Til tross for at Kristi budskap relativt sett har vært rettferdig mot kvinnen, har Paulus' nedverdiggende forestillinger vært et grunnlag for kristendommen. Koranen har frigjort kvinnen fra synd-ansvaret og sier at både Adam og Eva har spist samtidig fra treet. Likevel har tradisjonen tolket Koranen patriarkalsk og rotfestet Evas ansvar for arvesyndens.

Av frykt for kvinnens seksualitet, har mannen fengslet henne til en underdanig posisjon. Samfunnets struktur er basert på troen på at den

essensielle mindreverdigheten til kvinnen springer ut av hennes natur, og ikke er et produkt av historisk patriarkalsk praksis og tradisjonelle forestillinger.

Den religiøse troen på «Sannheten» hypnotiserer kvinnen, slik at hun blir besatt av å følge den nedarvede moralen. Gjennom strenge verdier og regler kan hun beholde sin innerste Madonna og bli frelst og reddet fra Skjøgens skjebne. Derfor velger kvinner de undertrykkende forestillingene og opptre som støttespillere til konservative religiøse strukturer.

Men bruker de ikke fornuften når de velger?

Jeg hadde en samtale med en muslimsk kvinne som deltok i hijabdemonstrasjonen. Hun studerer ved universitetet, er opplyst og reflektert. Jeg kunne ikke forstå hvordan en slik kvinne kan velge hijab som symbol for segregering av sin selvstendighet og kropp. Hun svarte: «Det er nedfelt i Koranen!»

Men det er også nedfelt i Koranen at kvinnens vitnemål svarer til halvdelen av mannens, og at hun arver halvdelen av hans kvote, og at hun blir steinet til døde hvis hun er utro, og ikke har rett til skilsmisse som mannen. Hun avbrøt meg skråsikkert:

«Det står i shari'a (loven) som jeg tror på og aksepterer! Det er Gud som sier at jeg ikke er som mannen!»

Jeg ble sjokkert over at en kvinne aksepterer sin mindreverdighet i Allahs navn. Det kan virke som om den optimistiske tesen som sier at folk opptre som rasjonelle vesener og velger det som tjener deres

interesser, ikke alltid er reell. I religiøse samfunn opptre ikke folk utifra rasjonelle, men emosjonelle primitive instinkter. Hvordan våger disse kvinnene ellers å sympatisere med den fundamentalistiske diskursen som ser på dem som mindreverdige og mannens underdanige under-sätter?

«Hvis din lille datter blir voksen og velger en norsk, kristen mann av kjærlighet, vil du akseptere at hun drepes i Iran eller Sudan eller Saudi-Arabia?» spurte jeg henne.

«Det er Guds lov, ikke kjærlighetens lov som gjelder i islam!»

Hun tok sin datter og snudde seg og gikk. En slik kjærlighetsløs, puritansk forestilling minner meg om morderen som drepte forfatteren og fritenkeren Faraj Fouda i Egypt. Dommeren spurte morderen:

«Hvorfor myrdet du Faraj Fouda?»

Morderen svarte: «Fordi han er sekulær!»

Dommeren spurte: «Og hva betyr sekulær?»

Morderen svarte: «Jeg vet ikke! Sjeik Omar Abdul Rahman gav meg fatwaen om å drepe. Han vet hva sekulær betyr!»

Morderen var altså et stumt redskap i sjeikens hender. Da han ble dømt til døden, uttalte han: «Jeg dør med god samvittighet!»

Hvilken kjærlighet har denne morderen til livet? Han har kjærlighet, men kun til døden.

Det samme gjelder for kvinnen som bærer hijab. Hun har arvet irrasjonell angst fra religionen og godtar selvalgt slaveri som livsstil. Slaver som Abraham Lincoln frigjorde, refset sin frihet og valgte slaveri igjen. Slik forteller historien. Tunisias første president frigjorde kvinnene fra

mannens tradisjonelle slaveri. I år 1956 forkastet disse kvinnene sin frihet og stemte mot hans parti. De ble fortalt at de nye lovene var vantro. Lovene ville få dem til å sulte fordi de ikke ville finne menn som aksepterte å gifte seg med dem. For menn giftet seg ikke med kvinner som de ikke kunne skille seg fra dersom de senere ville mislike dem. Lovene ville gjort dem til peppermøer. De kvinner som støtter konservative religiøse, undertrykkende livsformer, velger egentlig masochisme.

Marokkanske Kong Hassan II ble fortalt at iranske kvinner støttet Khomeini. Han kommenterte: «De svikter sitt kjønn.» Bernarda den katolske og Bernarda den muslimske har gjort det samme. Og begge vil oppleve samme skjebne: Et liv tomt for kjærlighet og varme.

WALID AL-KUBAISI

Walid al-Kubaisi, (f. 1958 i Irak), er forfatter og skribent. Han debuterte i 1996 med boken *Min tro, din myte*, som ble nominert til Brageprisen, og har utgitt seks bøker. I 2003 mottok han Skjervheim-prisen.

SJENANSE OG VERDIGHET

Bernarda Albas hus blir Bente Børsums siste forestilling som fast ansatt skuespiller på Oslo Nye Teater. Det later ikke til å bekymre henne.

- Jeg har liksom ikke tenkt på det.
- Du har ikke tenkt på det?
- Nei. Jeg lever så veldig her og nå. Det blir sikkert veldig rart å slutte, og jeg vet jo at det er vanskelig for skuespillerinner i en viss alder å få jobb, men nei; det får bli som det blir.

Vi sitter i en stor, åpen loftsleilighet på Solli Plass, med utsikt over Frognerkilen. På bordet står et kakefat med tre sorter småkaker som barnebarna har bakt, og ved siden av fatet står en stabel bøker. Øverst i bunken ligger en samling skuespill av Federico García Lorca, og i en ørelappstol sitter den avtroppende veteranen ved Oslo Nye Teater, Bente Børsum, og sier at hun ikke har tenkt noe særlig over det faktum at hun skal slutte, etter over tjue år ved teatret. Hun smiler ubekymret.

- Jeg har jo ikke tenkt å legge inn årene. Hvis noen vil bruke meg, og jobbene er interessante, så stiller jeg gjerne. Jeg kan flytte på meg, også, hvis det skulle være aktuelt.

Bente Børsum blir sittende stille et lite øyeblikk, før hun gjentar:

- Ja, hvis noen vil bruke meg, da.

Bente Børsum har stått på norske teaterscener siden 1959, og har, kun avbrutt av en treårsperiode som rektor ved Statens Teaterhøgskole, vært ansatt ved Oslo Nye Teater siden 1979.

Selv om hun har gjort mye film og fjernsyn før, er det likevel de mest

trofaste teatergjengerne som kjenner ansiktet hennes pr. i dag.

- Jeg har vært et langt liv i teatret, men jeg er sjelden i media. Jeg er ikke på TV, jeg er ikke i stallen til Se og Hør, jeg går ikke mye på byen, og jeg inviterer ikke de rette menneskene på middag. Jeg er ikke ekshibisjonist. Jeg vil helst bare bli vurdert ut fra det jeg gjør i yrket og ikke privat. Det har selvfølgelig sin pris.

- Hva mener du?

- Jeg mener at å kunne bruke albuene, det er også et talent. I dag er det visst viktigst for mange å være kjendis. Jeg har alltid skilt mellom Bente privat og Bente på scenen. Det har betydd mye for meg å beskytte privatlivet mitt, men er du kjent i media får du flere jobber. Sånn er det jo bare. Men jeg savner ikke å være med i *Hotel Cæsar*.

Hun er inne i en lengre passasje som primært handler om at det meste som går på TV nå om dagen er intetsigende og kynisk. Hun rister på hodet.

- Fjernsynet styres av markedskreftene nå for tiden, alt skal lønne seg, sier Børsum. – TV svikter sitt kulturelle ansvar. Å mobbe folk, ydmyke og gjøre dem til latter, er vel ikke det unge mennesker skal sitte igjen med som mål for et etisk liv?

Hun konstaterer strengt tatt mer enn hun spør.

- Overflatiske såpeserier har tatt over for mer seriøs dramatik. Det meste er ferdigtygget og lett fordøyelig. Da jeg var ansatt i Fjernsynsteatret presenterte man tross alt noe som forhåpentligvis kunne kile tankevirksomheten en smule hos seerne, sier hun.

Bente Børsum er barn av en relativt velstående familie fra Oslos vestkant. Faren hennes var lege, moren var hjemmeværende, inntil hun ble arrestert for illegalt arbeid, og satt to år i tysk konsentrasjonsleir under krigen. Etter krigen skilte foreldrene seg. Moren ble forfatter ved å «skrive av seg» årene i kvinneleiren Ravensbrück. Bente ble boende hos sin far – en trygg og kjærlighetsfull patriark som syntes kvinner i all hovedsak skulle være pene og veloppdagne og til pynt for verden.

- Det var i og for seg ikke noe undertrykkende i det, men jeg ble gjerne den lille piken som ikke krevde noen ting. Som barn var det broren min som kunne alt, og jeg kunne ingenting. Jeg vet jo nå at jeg kan både det ene og det andre, men jeg må alltid jobbe litt for å opparbeide tro på meg selv.

Og sånn har det vært helt siden 1959. Hver gang Bente Børsum får et nytt manuskript mellom hendene, sitter hun med en frykt for ikke å mestre rollen hun er blitt tildelt.

- Det er som om jeg ikke kan noen ting. Jeg begynner på null hver gang, og det er hele tiden en kamp med meg selv.

Det er kveldens forestilling som skal sette strek for Bente Børsums karriere på Oslo Nye Teater. *Bernarda Albas hus* er den spanske dramatikerens Federico García Lorcas historie om enken Bernardas tyranniserende kontroll over sine fem ugifte døtre.

- Hun er et monster, sier Bente Børsum nøkternt.

- Hun sperrer døtrene sine inne, hun nekter dem kjærlighet, og naboene må for all del ikke få vite hva som foregår innenfor husets vegger.

Hun vil ha total kontroll, og hele huset er en voksende verkebyll av kvinnelige frustrasjoner. Stykkets tema er vel egentlig hva undertrykkelse gjør med både undertrykkeren og den undertrykte.

- Rollen er sterk og krevende. Jeg gleder meg nå, men angsten gjør vel sitt inntog etterhvert. Jeg har fått mange flotte oppgaver, og dette er selvfølgelig en av dem. Men man har lett for å havne i en typeskuff.

- Hvilken skuff?

- Skuffen for kontrollerte overklassekvinner.

- Hvorfor det?

- Ja, si det.

Bente Børsum blir tenksom.

- Det er jo litt sånn at når man først har havnet der, så blir man der. Folk tror vel at jeg ikke kan noe annet. Men det kan jeg. Jeg spiller gjerne litt gærne damer, jeg. Men det er det ingen som spør om.

- Jeg har kanskje vært litt for beskjeden. Jeg vet at det er en del ting jeg kunne ha gjort, som jeg aldri har fått gjøre. Man er dessuten prisgitt sjefer og instruktører. Hvis noen ikke liker trynet ditt så... Det er så mye bitterhet og misunnelse blant kvinnelige skuespillere. Det er så mange av oss, og så få gode roller. Jeg føler meg privilegert. Jeg har levd av dette i hele mitt liv, så det er vel noe jeg har å by på, da.

- Men du angrer litt på din beskjedenhet?

- Hå nei, sier Bente Børsum raskt.

- Jeg angrer ikke på noen ting, jeg. Anger gidder jeg ikke å bruke energi på. Jeg blar over og går videre. Akkurat det er en ålreit egenskap å ha.

BERNARDA ALBAS HUS

av Federico García Lorca

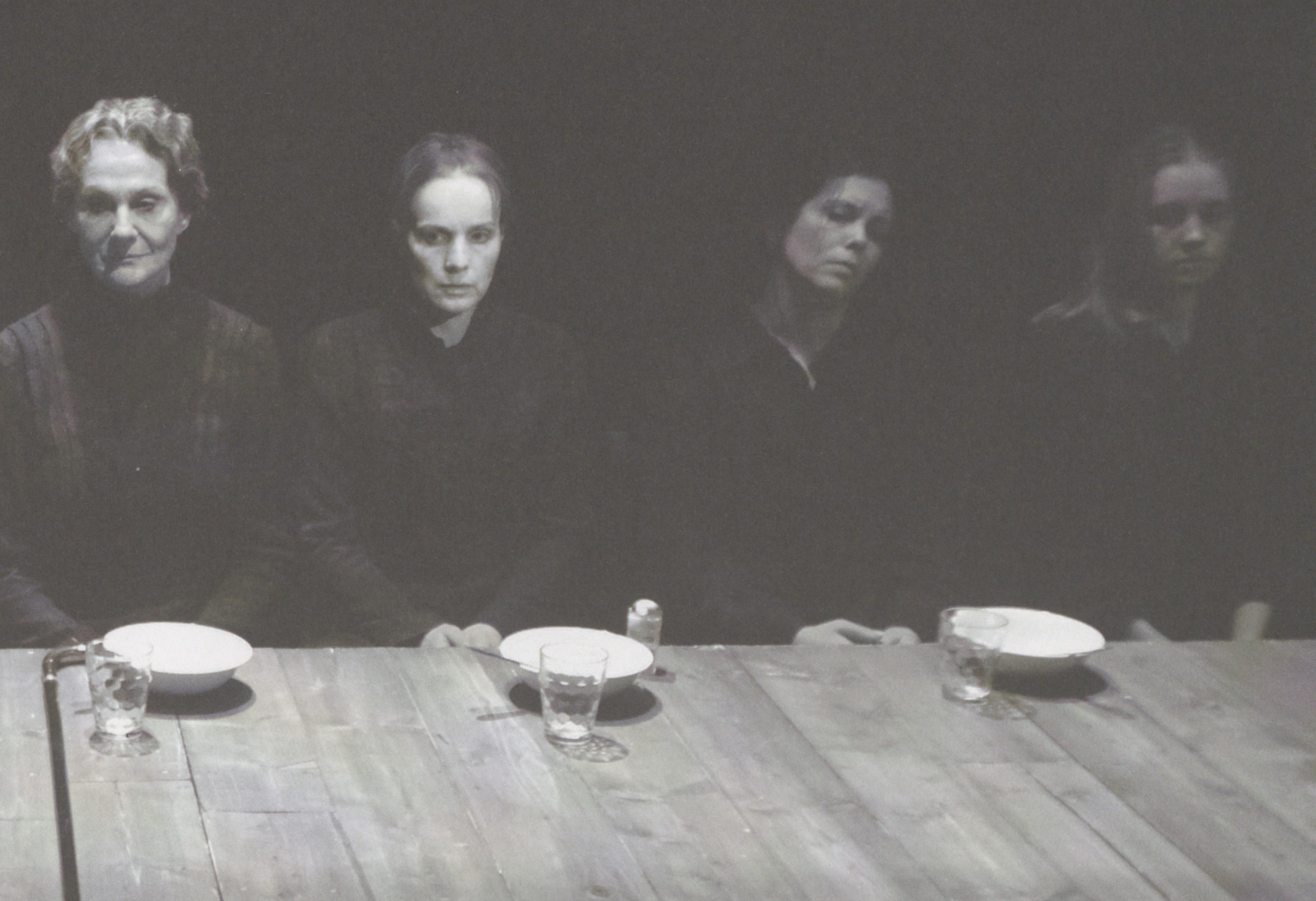
Oversatt og redigert av Svein Sturla Hungnes

PREMIERE CENTRALTEATRET 5. MARS 2004

LA CASA DE BERNARDA ALBA

av Federico García Lorca

TEATERFÖRLAG ARVID ENGLIND AB, Stockholm

Bernarda **BENTE BØRSUM** • Maria Josefa **UNNI EVJEN** • Angustias **BIRGITTE VICTORIA SVENDSEN** • Magdalena **INGRID VOLLAN** • Amelia **HELLE HAUGEN** • Martirio **TRINE SVENSEN** • Adela **CAMILLA AUGUSTA SØHOEL** • Poncia **ELI ANNE LINNESTAD** • Tjenestejenta **KARI-ANN GRØNSUND** • Prudencia **SIGRUN ENGE**

Regi og scenografi **SVEIN STURLA HUNGNES** • Kostymer **TRUDE BERGH** • Maskør **JILL TONJE HOLTER** • Lys **HARALD HAUGEN** • Musikk **DIAMANDA GALÁS** • Regiassistent **PIA BORGLI** • Sufflør **BIRGITTA BJØRNSTAD** • Inspisient **JOHN ELLEFSEN** • Inspisientassistent **FREDRIK HABOSTAD**

FEDERICO GARCÍA LORCA (1898 – 1936)

Flere av de mest sentrale skuespillene til Lorca blir jevnlig vist på norske teatre. Dessuten har også noen av stykkene og en serie om hans liv blitt vist på norsk TV, og flere av diktsamlingene hans er gjendiktet. Hva gjør en spansk dramatiker og poet som døde for over 60 år siden så aktuell i Norge?

En av grunnene til Federico García Lorcás popularitet ligger i språket. Det er svært sanselig, med en sterk sensuell kraft og en direkte, dramatisk intensitet, ofte humoristisk, og med stor billedskapende kraft. Det mesterlige kunstneriske grepet skaper en egen Lorca-estetikk. Gjennom alt han skriver går det en dagsaktuell nerve av uro, av å ikke finne seg til rette i verden, av sorg og opprør over vilkårene menneskene lever under.

De sentrale temaene i *Bernarda Albas hus* er undertrykkelse, begjær, seksualitet og kjærlighetens vanskelige vilkår. Her viser Lorca en sterk innlevelse i kvinnes situasjon. Stykket handler om en dominerende mor og hennes fem ugifte døtre. Handlingen starter etter begravelsen til ektemannen og faren. To av søstrene elsker den samme mannen. Moren er dobbeltmoralisk og blind for konsekvensene av sin tyranniserende oppførsel overfor døtrene. Ved sitt opprør bryter en av døtrene med de etablerte normene. Mennene viser seg aldri på scenen, men er objekt for kvinnes begjær og oppmerksomhet. De er fraværende, men allestedsnærværende. Slik blir kvinnes begjær, rivalisering og undertrykkelse trukket fram og gjort synlig.

Lorca ble født i Granada i 1898. Han var bare 38 år da han ble skutt i

begynnelsen av den spanske borgerkrigen. Hvorfor ble den populære dikteren drept? Var det av politiske grunner? Eller var det fordi han var homse? Ble han, slik det ryktes, torturert før han døde? Dette er fortsatt tema som dukker opp i dagens spanske aviser. Omstendighetene rundt drapet var imidlertid verken uforståelige eller tilfeldige. Det blir ofte hevdet at Lorca var upolitisk. Det er ikke riktig. Han var ikke partipolitisk engasjert, men han tok parti. Gjennom sin uttalte støtte til Den andre Republikken (1931-36) og sin store folkelige appell var Lorca en farlig mann for fascistene som kjempet for å ta makten. Like før drapet hadde høyrepressen kjørt en hetskampanje mot Lorca fordi han var homse, for å mistenkeliggjøre hans støtte til Republikken.

Bernarda Albas hus ble det siste teaterstykket Lorca skrev og stykket er regnet som høydepunktet i hans produksjon. Samtidig står det for noe nytt, en ny stil. En åpning mot noe mer nakent, og samtidig med dypere og mer universell dramaturgi. Han skildrer et Andalucía der tiden har stått stille, men som nå står overfor store forandringer.

Døden har en sentral plass i spansk diktning – også hos Lorca. Livet og døden er kontraster, motsetninger, og samtidig hverandres forutset-

ninger, noe Lorca hadde et tvetydig forhold til. Døden er allestedsnærværende. Livet er hardt og dramatisk. Døden kan true som en hevner eller komme som resultat av påført skyld og skam. Med døden følger flyktigheten, forgjengeligheten og glemselen, men for at noe nytt skal kunne vokse fram må gamle konvensjoner gi slipp.

Før den spanske borgerkrigen brøt ut, drev Lorca en teatergruppe, La Barranca, med midler fra Republikken. Denne teatergruppen hadde som prosjekt å bringe teatret ut til folk i alle kanter av Andalucía. De spilte de fremste spanske klassikerne som Calderón, Cervantes, Lope de Vega og Tirso de Molino.

Lorca var også essayist og foredragsholder. Han har blant annet skrevet om den kunstneriske skaperprosessen. Fra hjemtrakten Andalucía i Sør-Spania hentet han inspirasjon. Gjennom det lokale viser han det universelle. Inspirasjonen fra det andalusiske folkelivet er tydelig, men han skriver også om påvirkningen fra moderne poesi som han bruker i sin diktning.

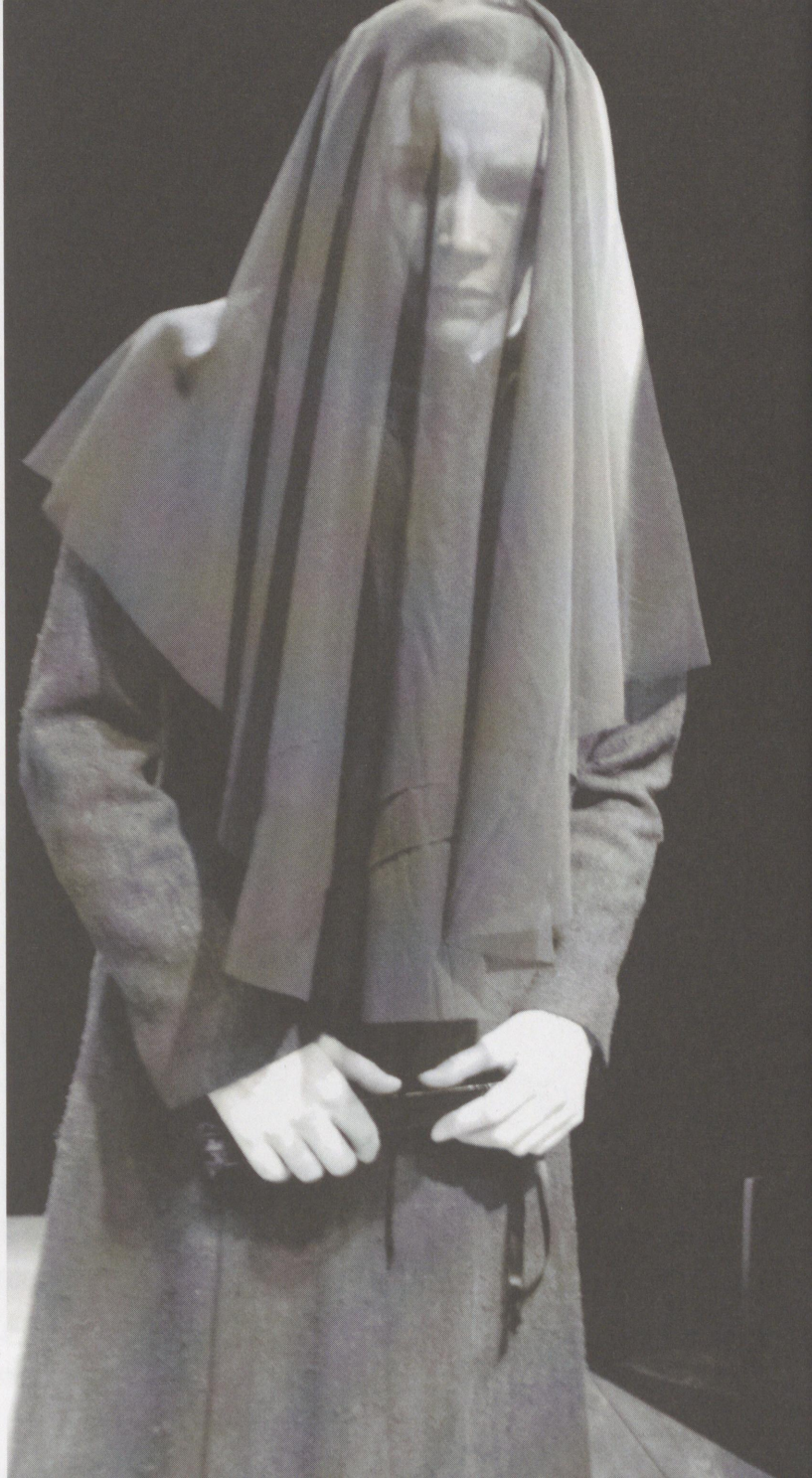
Tidlig på 1930-tallet var Spania møtested for radikale kulturkrefter. Som student traff Lorca avantgardekunstnere som senere ble toneangivende på sine felt, som Picasso, Dalí, Buñuel og Neruda. Med Lorca og andre spanske, samtidige diktere - bl.a. Vicente Aleixandre som senere ble tildelt Nobelprisen i litteratur – fikk landet en kunstnerisk bredde som landet ikke hadde hatt siden den lange glansperioden på 1500- og 1600-tallet. De sto ikke for noen ensrettet kunstnerisk retning, men en del trekk hadde de felles, bl.a. opprøret mot kunstneriske og samfunnsmessige konvensjoner. Lorca, sammen med Dalí, Picasso

og Buñuel, dannet en slags kulturpolitisk bevegelse, som tidlige multikunstnere. De arrangerte gateteater, agiterte med gatedikt, organiserte happenings mot det spanske akademiet m.m. Flere av dem, med Lorca i spissen, viste sin allsidighet også innenfor musikk og billedkunst.

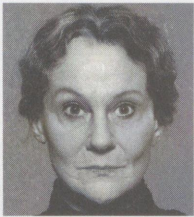
Utenfor Spanias grenser er Lorca mest kjent som dramatiker, men i senere år har en rekke gjendiktninger også gjort lyrikken hans kjent og tilgjengelig i Norge. Samlingen *Dikter i New York* skrev han for eksempel under sitt opphold i USA. Den nye amerikanske sivilisasjonen provoserte og opprørte Lorca. Han fanget inn byens skremmende preg i et enda sterkere surrealistisk billedspråk enn tidligere. Her arbeidet han med inntrykkene slik de trengte seg på, innenfra og utenfra. Den depressive opplevelsen kommer fram i samlingen. Like uttrykksfulle er tegningene hans fra denne tiden, for eksempel er dikterens avkappede og bloddryppende hender et bilde på overgrepene i det amerikanske samfunnet.

I senere år har enkelte trukket sammenligninger mellom dramatiker Lorca og den spanske filmskaperen Pedro Almodóvar. I verkene til begge står kvinner sentralt, mens mennene er fraværende eller tvetydige. Det dreier seg om kvinnelig seksualitet og begjær, som tradisjonelt har vært undertrykt. Begge framstiller dette på en måte som utfordrer konvensjoner - ikke nødvendigvis ved å framstille entydige positive kvinnebilder, men heller ved at de utfordrer og forandrer selve måten å se på.

CECILIE WRIGHT LUND

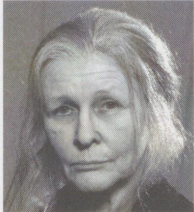

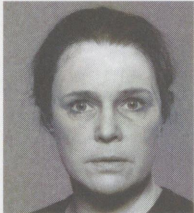
BENTE BØRSUM Bernarda

har vært ansatt ved Oslo Nye siden 1979 og har spilt betydelige roller i bl.a. *Hvem er Earnest?*, *Soloppgang i Riga*, *Tre høye kvinner*, monologen *Brev, bønner og begjær*, *Juleoratoriet*, *Vidd* og *My Fair Lady*. Har arbeidet ved Nationaltheatret og Rogaland Teater og vært rektor ved Statens Teaterhøgskole. Hun har medvirket i en rekke film- og TV-produksjoner (bl.a. i Fjernsynsteatret) og er tildelt bl.a. Filmkritikerprisen (for Moren i *Mors hus*, 1974), Beste skuespiller (Rogaland Teater, 1978) og The Living Legacy Award (USA, 1994). *Bernarda Albas hus* er Bente Børsums avskjedsforestilling som fast ansatt skuespiller ved Oslo Nye.

UNNI EVJEN Maria Josefa

er skuespillerutdannet fra Statens Teaterhøgskole og har vært ansatt ved Oslo Nye siden 1974. Her har hun medvirket i bl.a. *Kjøpmannen i Venedig* (Portia), *En sporvogn til begjær* (Blanche), *Min modige mor* (tittelrollen), *Macbeth* (Lady Macbeth) og i førjulstradisjonen *Jul i Blåfjell*. Hun har også arbeidet ved Det Norske Teatret og Riksteatret (bl.a. tittelrollen i Hamsuns *Victoria*) og har medvirket i en rekke TV-produksjoner (bl.a. som Rosa i NRKs suksesserie *Benoni og Rosa*).

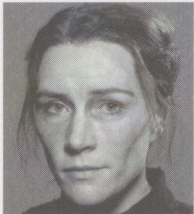
BIRGITTE VICTORIA SVENDSEN Angustias

er utdannet fra Statens Teaterhøgskole og har vært ansatt ved Oslo Nye siden 1990. Her har hun medvirket i bl.a. *Vintereventyret* (Hermione), *Hvem er Earnest?* (Gwendolen), *En midsommernattsdrøm* (Puck), *Pal Joey*, *Yerma* (tittelrollen), *Tatt av kvinnen*, *Stemmer i mørket* og *Boblene i bekken*. Har også arbeidet ved Rogaland Teater (bl.a. Julie, *Romeo og Julie*), Riksteatret, Fjernsynsteatret (bl.a. Nina, *Måken*) og Nationaltheatret (Lady Shiltern, *Den perfekte ektemann*) og har medvirket i diverse film- og TV-produksjoner.

INGRID VOLLAN Magdalena

er utdannet fra Statens Teaterhøgskole og har vært ansatt ved Oslo Nye siden 1984. Her har hun medvirket i bl.a. *Peter Pan* (tittelrollen), *Hamlet* (Ophelia), *Fedre og sønner*, *Brødrene Karamasov*, *Macbeth*, *Idioten*, *Dagenes lys*, *Popcorn*, *Nærmere*, *Nachspiel*, *Vest for Eden*, *My Fair Lady* og *Det gode menneske fra Sezuan*. Har også arbeidet på Trøndelag Teater og Teatret Vårt og medvirket i div. TV-produksjoner (bl.a. NRKs *Fortuna*). Har spilt Hulda Garborg i Tynset og turnert med sin selvlagde forestilling *JE & YOU* (Turnéorganisasjon for Hedmark).

HELLE HAUGEN Amelia

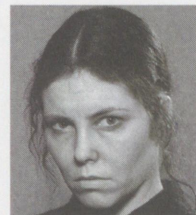
er skuespillerutdannet fra Statens Teaterhøgskole og har vært ansatt ved Oslo Nye siden 1989. Her har hun medvirket i bl.a. *Pal Joey*, *Nattherberget*, *En umulig gutt*, *Juleoratoriet*, Mike Leighs *Nachspiel*, Nola Raes *Vildanden*-versjon (Hedvig), *Sexy*, *Tatt av kvinnen* (Marianne), *Kvinnen som giftet seg med en kalkun*, *Privatliv* og førjulstradisjonen *Jul i Blåfjell*. Har også spilt tittelrollen i Riksteatrets *Rita* og *Nesegrevet*, medvirket i filmer (bl.a. *Maja Steinansikt*) og TV-produksjoner (bl.a. *Jul i Blåfjell*) og i flere teateroppsetninger for ungdom.

SVEIN STURLA HUNGNES regi og scenografi

er skuespillerutdannet ved Statens Teaterhøgskole og har spilt betydelige roller på teater og i film og TV. Som regissør kan han vise til en rekke regioppgaver ved landets store teatre: bl.a. *Stones in His Pockets*, *De tre musketerer* og *Tolvskillingsoperaen* (Nationaltheatret), *As You Like It* (Det Norske Teatret), *Engler i Amerika* (Rogaland Teater), *Hamlet* (Trøndelag Teater), *Hedda Gabler* (Riksteatret og Teatret Vårt) og *Nordahl i våre hjerter* (Den Nationale Scene). Ved Oslo Nye har han regissert musikalsuksessene *Cabaret*, *Chicago*, *My Fair Lady* og *La Cage aux Folles* og Hedda-prisvinneren *Hvem er redd for Virginia Woolf?*. På den årlige oppsetningen av *Peer Gynt* ved Gålåvatnet har han både tittelrollen og regien. Har vært kunstnerisk rådgiver og fast instruktør ved Nationaltheatret. Tiltrådte som teatersjef ved Oslo Nye 1. januar 2002.

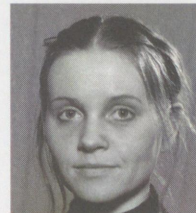
TRINE SVENSEN Martirio

er utdannet ved Statens Teaterhøgskole og har vært ansatt ved Oslo Nye siden 1990: medvirket i bl.a. *En midtsommernattsdrøm* (Hermia), *Kvinneskolen* (Agnes), monologen *Shirley, Tater!* (Lisa), *Amadeus* (Constanze Mozart), *Jul i Blåfjell* og *Skulle det dukke opp flere lik...* Har gjestet Trøndelag Teater (Mimi, rockemusikalen *Rent*), Agder Teater (Maja Rubek, *Når vi døde vågner*) og Teater Ibsen (Odd Børretzens *Synd og skam*). Har medvirket i film- og TV-produksjoner, ABBA-showet *Thank You For the Music* og hatt diverse konsertoppdrag.

CAMILLA AUGUSTA SØHOEL Adela

er utdannet ved London Academy of Music and Dramatic Art (LAMDA) og fra musikkteaterlinjen på Bårdarakademiet. Har vært engasjert ved Hedmark Teater/ Kongsvinger Amatørteater (*Tante Pose*), Hålogaland Teater (*Karlsson på taket* og *Spellemann på taket*) og Agder Teater (*Peer Gynt*). Har også medvirket i TV-produksjoner, sommershow m.m. Gjestet Oslo Nye i fjor som understudy for Turte i *Jul i Blåfjell*.

ELI ANNE LINNESTAD Poncia

er utdannet ved Statens Teaterhøgskole og har vært ansatt ved Oslo Nye siden 1967. Her har hun medvirket i bl.a. *Vintereventyret*, *En midtsommernattsdrøm* (Titania/ Hippolyta), *Hamlet* (Dronning Gertrud), monologene *Bag Lady* og *Ringeren & Notre Madame* og *Det gode menneske fra Sezuan*. Har spilt tittelrollen i Riksteatrets *Fru Inger til Østråt* (nominert til Hedda-prisen for rollen) og medvirket i spillefilmer (bl.a. *Ingen roser takk*, *Budbringeren*, *Elling*) og TV-produksjoner. Ble tildelt Amandaprisen for rollen som Betsy i *Budbringeren* i 1997.

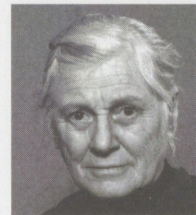
KARI-ANN GRØNSUND Tjenestejenta

er utdannet ved Statens Teaterhøgskole og har arbeidet ved Oslo Nye siden 1976. Her har hun medvirket i bl.a. *The Rocky Horror Show*, *Dampen*, *Peter Pan* (Wendy), *Guys and Dolls* (Sarah), *Frankie og Johnny* (Frankie), *Elling* og *Kjell Bjarne*, *Det gode menneske fra Sezuan* og årets *Skulle det dukke opp flere lik...* Har vært engasjert ved Den Nationale Scene og Trøndelag Teater og medvirket i filmer (bl.a. *Over stork og stein*) og TV-produksjoner (bl.a. *Lillys butikk*). Står bak tekstene om *Solsikkebarna* og musikalen *Jakten på den gamle julesangen*.

SIGRUN ENGE Prudencia

er skuespillerutdannet ved Statens Teaterhøgskole. Har tidligere arbeidet ved Oslo Nye hvor hun medvirket i bl.a. *Boyfriend*, *Anne Franks dagbok*, *Pinocchio* og *Tolvskillingsoperaen*. Har vært engasjert ved Rogaland Teater (bl.a. Natasja i *Krig og fred*, Rebekka West i *Rosmersholm*, Titania i *En midtsommernattsdrøm*), Den Nationale Scene og Nordland Teater (Amanda Wingfield i *Glassmenasjeriet*). Er ansatt ved Riksteatret, hvor hun bl.a. har spilt Moren i Arne Skouens *Ballerina*. Gjester nå Oslo Nye.

TRUDE BERGH kostymer

er utdannet ved kostymelinjen på Statens håndverk og kunstindustriskole og har vært ansatt ved Oslo Nye siden 1981. Her har hun vært med på å bygge opp patinerings- og fargeverkstedet og vært kostymetegner for produksjoner som bl.a. *Fyrtøyet*, *Det ugler i mosen*, *Det er fra politiet*, *De hellige tre narrer*, *Juleoratoriet*, *Beatles*, *Ole Brumm*, *Hvem er redd for Virginia Woolf?*, *Stemmer i mørket*, *Boblene i bekken* og *Kvinnen som giftet seg med en kalkun*. Står også bak kostymene til Rogaland Teaters *Cabaret* og *Håkonarspelet* i Hordaland Teaters regi.

Sulten?

Sulten på teater?

Sulten før teater?

Sulten etter teater?

Om vi ikke kan love deg scenekunst, kan vi hjelpe deg både før og etter!

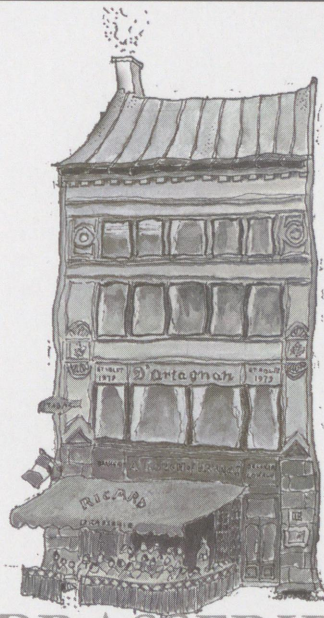
Med vår sentrale beliggenhet ved Egertorget, er vi et naturlig møtested over små og store retter.

Høy brasseriestemming og lav terskel fram til vårt kjøkken stenger kl 23.00. Åpent alle hverdager.

For grupper fra 10 til 70 gjester kan vi tilby teatersoupé i egne rom i d'Artagnan selskapslokale – før og etter forestilling.

For informasjon: besøk vår hjemmeside, eller ring!

Øvre Slottsgate 16, 0157 Oslo, Tlf: 23 10 01 65 Fax: 23 10 01 61. Epost: dartagnan@dartagnan.no www.dartagnan.no

BRASSERIE
A TOUCH of FRANCE

TEATRETS VENNEFORENING

Foreningen **VENNER AV CENTRALTEATRET OG OSLO NYE** sitt formål er å stimulere interessen for og støtte virksomheten ved teatret, samt bidra til å ta vare på teatrets tradisjoner og arkitektoniske kvaliteter, med spesiell fokus på Centralteatret, som er byens eldste teater i drift. Her finner du bl.a. den arkitektoniske perlen Søylehallen!

Venneforeningen ønsker flere medlemmer og håper du er interessert. Som medlem vil du få tilbud om medlemsforestillinger på teatrets scener, med billetter til sterkt redusert pris, ofte etterfulgt av møter med skuespillere eller regissører over et glass vin.

Interesserte kan kontakte styreleder Tycho D. Castberg på tlf. 917 05 023, Marit Nordli (Oslo Nye) på tlf. 22 34 86 84 eller sende en e-post til venner.oslonye@c2i.net.

Velkommen som medlem i *Venner av Centralteatret og Oslo Nye!*

Hambro's

Etter matiné-forestillingene, som begynner kl. 12, ønsker vi i samarbeid med Oslo Nye Teater hjertelig velkommen til en lunsj i hyggelige omgivelser.

2 retters varm lunsj inklusiv kaffe kr. 155,-

Ring oss for bordbestilling på tlf. 22 82 60 26

Hambro's Cafe, Hotel Bristol, Kristian IV's gate 7, 0164 Oslo
PS! Inngang fra Rosenkranzgt, kun 100m fra Oslo Nye Teater.

Nasjonalbiblioteket

Depotbiblioteket

Bernarda Albas hus: Frederico Gar

23g028015

OSLO NYE CENTRALTEATRET

Billetter: 22 34 86 80, 815 33 133, salg@oslonye.no eller på Posten. Hjemmeside: www.oslonye.no